

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, v sprejemni naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije se poštnine proste.

Izseljevanje in priseljevanje.

V naši Avstriji smo vsak dan priča velikega ljudskega gibanja, ki ga imenujemo izseljevanje in priseljevanje. Ljudje zapuščajo Avstrijo in grede iskati dela in zaslužka izven države v Nemčiji, v Ameriki in drugod; na drugi strani pa je tudi v mejah države same mogočno gibanje ljudstva, ki se kaže v tem, da ljudje jemljejo slovo od kmečkega dela ter grede v mesta kot hlapeci in dekle, v obrti in tovarne kot delavci; to je preseljevanje. Na deželi nastaja vsled izseljevanja in preseljevanja veliko pomanjkanje delavskih moči, gospodarstva hirajo, čeravno je izobrazba kmečkega ljudstva v zadnjem času silovito napredovala, ter ga usposobila, kmetijstvo umno urediti v vsakem oziru.

Že dolgo let traja tako izseljevanje in preseljevanje, in nobenega znamenja ni, da bi se kmalu ustavilo. Ta okolnost vzbuja sedaj v vseh krogih, katerim je kaj do kmečkega stanu, veliko bojazen glede bodočnosti. Kmečki stan je za obstoj vsake države neobhodno potreben, in kjer je popolnoma propadel, tam ga na novo ustvarjajo, kakor n. pr. na Angleškem. Mesta in tovarne niso sposobne, vzdržati močne države. Iz kmetov dobivajo mesta in tovarne nove močne, krepke in zdrave moči, odtod dobiva pri sedanjih razmerah država varstvo za svoje notranje in zunanje sovražnike, dobiva vojaštvo. Tudi uradi dobivajo svoje najboljšje moči iz kmečkih hiš.

Ni čude, da so se v obzired tega vsega naši politiki in državniki, osobito pa prijatelji kmečkega stanu, začeli resno brigati za te žalostne prikazni v našem ljudskem življenju.

Omenili smo že na tem mestu, da je tudi naš knezoškof izdal letos pastirski list, ki se je pečal ravno z vprašanjem izseljevanja in preseljevanja, in ki je pokazal, kako očetovsko skrb ima naš nadpastir za svoje kmečko ljudstvo, in kako bistro oko za njegove potrebe in težave.

Glavna skrb vseh, ki se brigajo za to vprašanje, se obrača na to, kako opomoči sedanjemu preseljevanju in izseljevanju, ki zadeva predvsem kmečki stan. Naravno, da se iščejo razlogi za te prikazni, in da se skuša te razloge odpraviti.

Čeprav bi bilo zanimivo in poučno, navesti vse različne razloge, ki pridejo v poštev, vendar danes ni to naš namen, o tem hočemo govoriti pri drugi priliki. Danes se hočemo pečati z enim razlogom, nam-

reč s pomanjkanjem dohodkov pri kmečkem prebivalstvu, in govoriti o enem načinu odpomoči, o domači obrti.

Na Dunaju je pretekli teden c. kr. kmetijska družba priredila zborovanje, na katerem se je govorilo o domačem obrtu tudi z ozirom na to, v kolikor je sposobna zaprečiti izseljevanje in preseljevanje kmečkega ljudstva, ter mu dati na domači grudi priložnosti, zaslužiti si dovolj svojega kruha.

Majhni posestniki imajo mnogokrat več delavnih moči, kakor jih treba za obdelovanje njihovega posestva. Njih posestvo vsled majhnega obsega navadno tudi ni zmožno, da bi moglo vzdrževati več ljudi. Vsled tega izseljevanje in preseljevanje. Da se vkljub tem okoliščinam ljudem na majhnih posestvih pripravi dovolj dohodkov za vsakdanje življenje, nastala je po mnogih krajih domača obrt. Na Slovenskem imamo take obrti na Kranjskem, in sicer čipkarstvo, suha roba, pletarstvo, na Štajerskem imamo pletarstvo in ponekod še pridelovanje platna.

Večina zborovalcev na Dunaju se je izrekla za to, da se naj goji dom. obrt, ker zabranjuje preseljevanje in izseljevanje, čeprav ne povsod, in tudi krajevno le v velikem obsegu. Vendar majhna odpomoč je tudi domača obrt.

S temi vrsticami smo hoteli obrniti pozornost naših rodoljubov na domačo obrt, obenem pa tudi na prevažno vprašanje preseljevanja in izseljevanja.

Železnica Rogatec—Brežice—Rudolfovo.

K dopisu „Dr. Benkovič kot politik“ v št. 15 „Narodnega lista“.

Kar celi dve strani je „Narodni list“ posvetil poslanec dr. Benkoviču pod gornjim naslovom. Vprašali smo se hitro: Kaj je vendar zopet zakrivil ta preklicani dr. Benkovič, da liberalcem in nemškutarjem ne da mirno spati? Ali je mari hudo oškodoval narodne koristi brežiških Slovencev, s katerimi se je rano ob rami skozi leta brezobzirno bojeval proti sovražni nam birokraciji in nemškutarskemu meščanstvu v prid gospodarske neodvisnosti svojih sobojevnikov, in v prid okrepitve narodne zavednosti ljudstva? Saj okolnost, da je dopis bojda iz Brežic, nam je navdahnila ta sum.

Helena je mela dobro glavo, lahko se je vučila, pa vrla je bila, svoje starše je rada mela, spoštovala jih je, pa vbogala, Pokorna jim je bila v sem, samo v navduh jih je na tihem nasprotivala.

Dere (kadar) ne več v školo hodla, so jo stric k sebi vzeli. V Radgono je hodla kupivati potrebne reči za kuhinjo, obleko, pa še kaj. Najrajši je šla kupivati v nedeljo pa svetek. Vsegdar je šla k svetovi maši pa k predgi.

Vse to jo je tako prevzelo, da se ne mogla več braniti. Zelela je postati katoliška. Te svoje srčne žele je razodela gospodi tehonti. V svetovi veri bla je itak zadosti podvčena, pa je v štirinajstih dneh postala katoliška, kaj si je že tak dolgo želela.

To pa staršom pa strici ne ostalo dolgo zakrito. „Si resen katoliška postala?“ jo nekega dneva čemerno pita stric.

„Moj lübi, dragi, zlati moj stric, jas nesen mogla drugači. Vidla sen, no previdla, ka lüteranjska vera ne pela v nebasa, jas pa bi le rada v nebasa prišla.“

„Što te je tak nalago? Ali bodi drgoč to, kaj si bila, ali pa se mi poberi, ka te nigdar več ne vidim!“ Kumaj si je stric svoj čemer zegno, pa v soj sopi pribiži oča.

„Kaj čujen, Helena! Ali je resen, ka si k drugoj veri pristopila?“

„Resen je, resen,“ reče brat, „ravno zaj mi je pristala.“

Oča jo pograbi za kito, vlači jo po hiži, pa jo požene skoro golo čez prag. „Ne prikaži se mi več pred moje oči!“

Siroče je odišlo. Šla si je na Štajarsko službe iskat. Za tri tje dne je v nekoj vesi blüzo Lotmerka, pri enem kmeti, dobila službo. Dostikrat si je mislila na svoj bogati dum. Žalostna se je spominjala na go-

Ali je mari oškodoval politiko slovenske delegacije v deželnem zboru štajerskem? Saj liberalni listi venomer trdijo, da je obstrukcija le sad njegove kaprice, četudi se je že nešteto krat pribilo, da je slovenski klub vsled soglasnega sklepa posegel po tem orožju zoper nasilstva nemško-nacionalne večine.

Ali je morda celo dr. Benkovič kriv, da baron Bienerth še vedno mehko sedi na sedežu ministrskega predsednika?

Pregledali smo brzo dopis in spoznali, da je dr. Benkovič zakrivil neopustljiv greh, ker je imel predrznost, zoper par breških mogotcev vložiti v svojem in v imenu več drugih ovadbo radi žaljenja časti pred novomeškimi porotniki, ne da bi si vnaprej zasigural vspeh obtožbe.

Res, v javnem življenju kakor povsod, odločuje le vspeh. Toda daleč bi prišli v našem javnem, posebno narodnem delovanju, če bi pri naših razmerah vedno le na neposreden vspeh računali!

Ko smo prečitali cel dolgozven članek, mislili smo si z velikim pesnikom: „Ako želiš, da ne bodo kavke okrog tebe kričale, ne smeš biti jabolko na zvoniku!“ Trakuljasti dopis je namreč v obratnem razmerju za važnostjo snovi članka.

Prav za prav moramo biti dopisniku hvaležni za njegov umotvor, ki mu je očitno delal mnoge preglavice: saj nam je dal lepo priliko, da moremo enkrat odkrito govoriti o železniškem vprašanju, iz katerega se je izcimila ta afera.

Najprej nekoliko zgodovine! Dne 14. septembra 1907 se je v Brežicah osnoval železniški odbor z namenom, da pripravlja dela za zgradbo soteljske železnice.

S posebnim cirkularom se je pozvalo občine ob progi te železnice, naj pošljejo v železniški odbor po dva člana občinskega odbora, med katerimi naj bo, če mogoče tudi župan; saj več občin brežiškega okraja je prejelo vabilo te vsebine. V železniškem odboru so bili zastopani sploh le občinski in okrajni odborniki.

Ni res tedaj, kot trdi dopisnik, in pred njim že letak železniškega „odseka“ od 6. oktobra 1909, da občine niso hotele dr. Benkoviča v odbor voliti, pa če pa ga vsled besedila cirkulara na občine in okrajne zastope niso mogle voliti, ker tedaj ni bil on ne občinski in ne okrajni odbornik! Tako je, dopisunče! Značilno je za namen

spodinstvo pri strici, in na srečo, kera jo je čakala tan, pa v svetovi veri je vsegdar najšla tolažbo.

Dve leti je bila v tistoj službi, pa se je spoznala s hlapcem, vrlim, bogaboječim Mravlakom. Vzela sta se, pa se preselila v kučo jedvinega gospodara za ofra.

V tisten časi je bilo takših kuč več. Maš kučo, je pomenilo teko kak, maš ofra?

Ofer je v kuči prebivo. Mejo kravo, no par svinj. Za to je mogo gospodari celo leto zapstunj (zastonj) delati. Ce duma ne bilo silnega dela, je smejo iti na delo inan (drugam), ka si je kaj zaslužjo. Zdaj nega več takših kuč, nega več ofrov.

Mravlak pa Helena, ki so jo imenovali „lüteranjsko“, sta živela siromaški, pa zadovolna no srečna sta bila. Za dve leti je Helena porodila Lenčiko. Mravlak se je male pučice veselijo, pa ne dugo, pri košnji se je zasladio, vüzgale so se jemi plüča — za tri dni bo mrtev. Helena je ostala z detetom sama. Mela je plüg njlive v štunt, počasi pa „štunta“ (najemšćine) ni mogla več zmagati, pa joj je začelo krüha zmanjkovati. Včasi si je kakši kolač krüha zaslužila, včasi pa so joj ga dobri lüdjje tak dali.

Lenčika je začela v školo hoditi. Če sta mele krüh, si je nesla v školo krüh, dere ga ne bilo, pa joj je mati skühala dve jajci. Eno od teh joj je Stoklasov Vanek razbijo, po blati raztrosjo, pa hitro odbežo v školo nazaj. Za pa ga je začela vest peči, ne mu dala mira; kaj si napravjo, kaj si napravjo, mu je pravila vest. Ves nemiren gre iskat Lenčike. Pita je skolare, če bi jo ge vidli. „Ve ti to v koti joče, če si joj pogübjjo jeni siromaški obed, ti küga ti,“ pravi neka deklinca.

Vanek hitro stopi k Lenčiki — „Ne joči se Lenčika! meni je žo, ka sen ti to napravjo. Hodi z menoj, ne bodi hüda! Jaz mam belega krüha zadosti za o-

PODLISTEK.

Lenčika.

Po resničnoj podlagi.

Nekak v sredi maja je bilo, pa je stala mala Lenčika za voglon pri školi. Kühano jajčice si je belila za obed. V naglici pribiži Stoklasov Vanek (Ivan, Ivanek — Vanek), podbije joj roko, ka je jajce opalo iz nje, pa se v blati vso razneslo. Žalostno je Lenčika poglednola Vaneka, s solzmi zaletimi očmi ga je poglednola. Ne mela druge hrane, kak dve kühani jajčeki za celi den. Mati so soj je skühali, ka si je v školo nesla, da krüha neso meli, že duga ga neso meli.

Pa negda mati ne bila takša sirota. Bila je hči bogatega lüterana. Kovač Ferenc jeni oča, z düsoj pa s telom lüteran, je mejo dve hčeri, pa enega sina. Penez dosta, dosta pola, lepe živine, pa rodovitne gorice, vse to je glešto (posedel) Kovač. Ne daleč od jega pa je gospodarjo jegov brat Jüri, ki še bo bol bogat. Heleno je najbol štimo. Una mu je pozne gospodinjila, da bo vdovec, pa dice ne mejo, una je tüdi namenilo pu njen vse dobiti.

Toti lüdjje so živeli na Vogrskem blüzi štajarske meje. Helena je hodla v Radgono v školo. V šoli je čüla lepe katoliške navüke. Čüdila se je, ka so jo mati pa oča duma celo drugači vüčili. Pa bol se je temi čüdila, bol se je navzela tistih navükov, kere je v školi čüla. Včasi (tu pa tam) je od tega kaj duma pravila, pa vsegdar sta jo oča pa mati mrski skregala, te pa ne povedala besede več, bojala se je, da bi jo dali v lüteranjsko školo, kak so brata pa sestro. Tega pa una ne bi štela, ne za nič na sveti, ne bi štela tega.

Vašega skrupulca, da ravno to neresnico s tako slastjo konstatirate.

Vrh tega pa je dr. Benkovič bil tedaj že državni poslanec breškega okraja, in radi tega bi moral imeti tehtne pomisleke, vstopiti v odbor; kajti za poslanca, ki ume z enako vneto zastopati koristi več krajev, je gotovo najbolj nevhvaležna naloga, delovati v železniških odborih in se potegovati za eno traso; s tem si namreč nakoplje nasprotstvo drugih krajev.

Resnicoljubni dopisnik trdi dalje, da so bili v odboru Nemci ter Slovenci obeh strank; v resnici pa so v načelstvu odbora, ki se je osnoval v senci dne 8. grudnia 1907, in ima malo govoriti, 5 Nemcev, 2 Slovenci, in eden brez narodne barve, med temi nobeden pristaja S. K. Z.; širši odbor ni imel ničesar odločevati, ampak je služil le za štafeto ožjemu odboru.

V izvrševalnem odboru (geschäftsführender Ausschuss), ki ima odločilno besedo, in je vse posle sam vodil, ne da bi se brigal za načelstvo ali širši odbor, pa je bilo pet breških Nemcev, a noben Slovenec in noben zastopnik iz celega breškega okraja!

Tako grdo zapostavljanje more prenesti samo brezmejna slovenska ponižnost in brezbriznost. Par breškim Nemcem naj se tedaj mirno in brez kontrole prepusti reševanje vprašanja, ki je velikanske gospodarske važnosti za cele okraje!

Tej peščici naj bi se tedaj prepustilo odločevanje o vitalnih koristih našega ljudstva!

Pa da bi se saj kaj delalo! A poldrugo leto se železniško vprašanje ni premaknilo za korak dalje. Šele tedaj, ko je poslanec dr. Benkovič zvedel, da so se pogajanja med železniškim odborom in inž. Daubachy radi nakupa železniškega projekta izjalovila, in se je iz raznih, došlih mu izjav prepričal, da med interesenti vlada velika nevolja nad „Eisenbahnausschuss-om“, osnoval je on že koncem septembra 1909 ožji pripravljalni odbor, sestoječ prvotno iz treh članov, ki se je vsej dne 2. oktobra 1910 dopolnil na 20 članov.

Za prvotno ožji pripravljalni odbor je dr. Benkovič sestavil tak dnto. 26. septembra 1909, ki je dvignil toliko prahu, ker je v živo zadel stari izvrševalni odbor.

Stari izvrševalni odbor je tedaj hitro dal prvi znak življenja od sebe v podobi letaka od 6. oktobra 1910, katerega je brez dovoljenja (!) podpisal „Eisenbahnausschuss“, ne pa samo izvrševalni odbor; v tem je ne le dr. Benkovič — kot namiguje dopisnik „Narodnega Lista“ — ampak člani novega odbora sploh nazival „samo politične hujšakače“ (rein politische Hetzer), torej v množini, kakor se glasi dotično mesto v nemškem (!) izvorniku) in jim očital, da jih vodi le politična hujškarija.

Radi tega žalečega izraza je 20 članov novega železniškega odbora po dr. Benkoviču vložilo ovadbo na kazensko sodišče zoper tri člane izvrševalnega odbora „Eisenbahnausschussa“, to je tri korifeje breškega „nemštva“, zoper dva agitatorja tega posilnemštva, in zoper dva uslužbenca breške mestne občine, ne iz maščevalnosti dr. Benkoviča ali drugih nizkotnih namenov, ampak zgolj iz nesebičnih, interesu slovenske stvari v Brežicah služečih posebnih vzrokov, ki so gotovim narodnim krogom v Brežicah dobro znani, ali pa jih vsakdo more zvedeti iz bivše neposredne bližine dr. Benkoviča. Saj za take „žalit-

ve“ poslanec dr. Benkovič osebno, ki že delj časa stoji v sredini političnih viharjev, in je že kaj drugega ravnodušno prenesel, ne more imeti drugega, kot pomilovalen posmeh.

Ker se vkljub temu tako vsiljivo povdarja, da dopis „Narodnega Lista“ izhaja iz Brežic, sklepamo, da je dopis skovan v štajercijansko-nemškutarski liberalni novomeški breški kuhinji, ki ga je po vsikdar uslužnih posredovalcih zanesla v celjska narodno-liberalna trobila, da dr. Benkoviču prizadene političen udarec. Namen dopisa je tako prozoren, da tudi političnim finesam nevarjeno oko more zaslediti tajne niti, ki vodijo med narodno-liberalno in štajercijansko-nemškutarsko stranko v skupnem boju zoper dr. Benkoviča.

Radi letaka od 6. oktobra 1909. bi se tedaj korifeje breškega nemštva morale zagovarjati pred novomeškimi porotniki. Iz posebnih taktičnih razlogov tekom sodne preiskave dr. Benkovič ni razkrival zgodovine novega železniškega, zlasti pripravljalnega odbora, in posebej še okolnosti, da je obstojal ožji, že koncem septembra l. 1909. osnovani, in potem širši, dne 2. oktobra l. 1909. osnovani pripravljalni odbor; obtoženci pa so to nepopolnost preiskave izrabili, da so se izognili porotnikom, in potem nevidnih političnih uplivov pri višji deželni sodnji dosegli, da je zavrnilo obtožnico.

Kaj je izreklo višje deželno sodišče? Reklo je, da tožitelji niso opravičeni tožiti obtožencev, ker iz letaka ne sledi, da bi obtoženci imeli ravno tožitelje v mislih; obtoženci sami so se že tekom preiskave zagovarjali, da niso imeli namena, koga osebno žaliti. Torej radi tega, ker so breški Nemci na celi črti zlezli pod klop, in napeli vse sile, da se ubranijo zaslužene sodbe porotnikov, zato je tako veselje v liberalnem Izraelu! Patent-narodnjaki se radujejo, ker je višje deželno sodišče v prid breških Nemcev poseglo v delokrog porotnikov, in obtožnico kratkoma zavrnilo, mesto, da bi zahtevalo več pojasnil o „pripravljalnem“ odboru. Narodno-štajercijansko-liberalna zveza v bengalični luči!

Uganka nam je, kaj ima poslanec dr. Benkovič s tem opraviti, zakaj se je dopisnik „Narodnega Lista“ radi tega ravno spravil nad njega. S svojega strankarskega stališča ima dopisnik končno popolnoma prav; kajti načelo njegove stranke je menda: Pridno nasprotnika obrekovati, nekaj se bo že prišlo!

Pribiti pa moramo, da je dr. Benkovič kot poslanec v tej zadevi vsaj toliko dosegel, da je železniški odbor prebudil iz spanja pravičnega, da je pereče železniško vprašanje krepko potisnil za par korakov naprej do uredničenja, da je stari železniški odbor vendar začel strasiranjem železnice, da bo novi železniški odbor v kratkem času trasiral svoje tračice, in da so se vsi interesirani krogi obprogi živo začeli zanimati za to veljavno vprašanje.

Dr. Benkovič kot odvetnik v tej zadevi ni iskal dobička, in ga ne bode; v zadoščenje naj mu bo politični in narodno-gospodarski uspeh. Dobiček radovoljno prepušča onim, ki stoje za dopisnikom „Narodnega Lista“; dopisnik očitno ne more umevati, kako more imeti kdo tako malo smisla za pridobivanje premoženja, da v korist dobre stvari žrtvuje tudi svoje

ime kot odvetnik, in svojim poslanskim dolžnostim zastavlja stanovske koristi. To diši prav po nekem novomeškem receptu!

Dopisnik „Narodnega Lista“ javka, kako da more slovenski kmet voliti takega poslanca, ki kot poslanec pri vsakem koraku v političnem delovanju ne pomisli, ali mu ne bo kot odvetniku škodoval; s tem pa je nehote dal najbolje spričevalo dr. Benkoviču, katero bodo njegovi volilci gotovo uvaževali, in za katero mu bode posl. dr. Benkovič zelo hvaležen. Hujše ni mogoče obsoditi liberalnih kapitalističnih nazorov, kakor je to storil dopisnik „Narodnega Lista“, med čegar vrsticami se bere: Najpreje kupčenje premoženja, izkoriščanje poklica, potem šele javno delovanje! Slovensko ljudstvo je take koristolovce že davno pomedlo; zato pa tudi oni, ki stoji za dopisnikom, kljubu sivim lasem med ljudstvom ne vživa stotine zaupanja, kot ga ima dr. Benkovič od svojih volilcev.

Končno nekaj splošnih opazk! Zgodovina železniškega vprašanja nam zopet jasno dokazuje, da se naši liberalci vedno nemškutarjem in štajercijancem za škrice obesijo, kadar menijo, s tem naši stranki škodovati; dokazano je znova, da gredo naši liberalci celo v strogo gospodarskih vprašanjih rajši s štajercijanci, nego z nami; dokazano je celo, da naši liberalci tudi strogo gospodarske zadeve izkoriščajo le v svoje strankarske namene, in da se za nje le toliko časa brigajo, dokler jih morejo tako izkoriščati. Kajti v celnem železniškem vprašanju so liberalci na Kranjskem in Stajerskem le privesek nemškutarjev, med tem ko je naša stranka energično in odločno posegla vmes, in stvar spravila v tir.

Kar se tiče osebnih napadov na dr. Benkoviča, naj zadošča, da ponovimo pregovor o kavkah, ki hrešijo najrajši visoko okrog jabolka na zvoniku. Tudi to je potrebno zlo na svetu; kajti tako kavkanje je le vzpodbuja k novemu smotrenemu delu. Dr. Benkovič kot poslanec bi hitro izgubil zaupanje slovenskega ljudstva, če bi si ga narodno-štajercijansko-liberalna zveza sem ter tja ne „privoščila“. Značilno za pomanjkanje novih napadov je to, da morajo že na Kranjsko na posodo buditi. V očeh volilcev dr. Benkoviča veljajo besede francoskega državnika: „Vrednost vsakega politika se meri po množini oseb, katerim je na potu!“ Kakor se vidi, je še vedno zelo na potu ne le nemškutariji v Brežicah, četudi je „odkuril“ v Celje, ampak da ima gorke prijatelje tudi v — Novem mestu.

Politični ogled.

— Volitve v ogrski državni zbor se izvrše v prvih desetih dneh meseca junija.

— Albanska vstaja še vedno ni zadušena. Turki morajo še vedno pošiljati vojake proti albanskim vstašem, in ni upanja, da bi jih tako kmalu porazili.

Maia politična naznanila.

Dne 15. aprila: V drugi polovici tega meseca se začne na Dunaju skupna ministrska posvetovanja, da se sestavi skupni proračun. — Za nove trdnjave in za zgradbo novih železniških prog bo izdala Rusija 1300 milijonov rubljev. — Srbska vlada je sklenila, da sezida v Srbiji moderno tvornico topov. V vojnem ministrstvu že izdelujejo tozadevne načrte.

Dne 16. aprila: Veliki mojster nemškega viteškega reda nadvojvoda Evgen je naročil upravi graščine nemškega viteškega reda v Busavi, naj pripravijo vse za sprejem in za bivanje cesarjev Franca Jožefa in Viljema, ki se sestaneta v graščini začetkom julija. — Centrum in konservativci nameravajo poostriiti poslovnik pruskega deželnega zbora tako, da se smejo poslanci nemirneži izključiti od več sej. — Bivši predsednik ameriških Združenih držav se je včeraj jutraj pripeljal na Dunaj. — Na Dunaju se vrši danes ministrski svet, kateremu se pripisuje velik pomen.

Dne 17. aprila: Črnogorski knez bo povodom svojega jubileja vse radi zarote in razžaljenja Veličanstva obsojene osebe pomilostil. — Grška vlada je naprosila francosko, naj ji pošlje v zadevi reorganizacije armade enega generala in štiri višje častnike. — Srbski kralj Peter bo čez nekaj časa skupno s prestolonaslednikom potoval na Dunaj.

Dne 18. aprila: Ministrski predsednik Bienenrth je imel včeraj pri cesarju dolgo avdijenco o političnem položaju. — V goriških trgih je bil včeraj izvoljen za deželnega poslanca Andrej Gabršček s 342 glasovi, župan Mrevlje je dobil 170 glasov. — Volilno preosnovo za Hrvaško je hrvaška vlada že poslala vladarju v predsankcijo.

Dne 19. aprila: V soboto, dne 23. t. m. se bodo vršile v goriškem slovenskem veleposestvu deželnozborske volitve. Veleposestniki so se zedinili, da kandidirajo sledeče tri moze: Leopold Bolko, župnik Grča in Zuechiatti iz Medane. — V Sarajevu se uradno potrjuje, da bo cesar koncem junija obiskal Bosno, in jo prepotoval. — V Belgradu je včeraj zvečer umrl upokojeni polkovnik Aleksander Mašin, svak umorjene kraljice Drage, in eden glavnih zarotnikov leta 1903.

Ne pozabite na Št. Ilj!

ba, pa še en trdi sirek, Lenčika, pa falat mesa še mam. Le hodi, oba ma (boma — bova) mela zadosti!”

Lenčiki je pač dišalo, da bla že lačna, Vaneki pa ne. Ostalo še je vsakega nekaj.

„Lenčika, to pa nesi materi domu! ozda (od zdaj) pa bon ti prnesa saki den falat krüha v školo, pa še kaj bojšega keoj,“ reče Vanek. Stoklasov Vanek bo (bo — ba — je bil) edini otrok bogatega kmeta, duma v drugoj vesi kak Lenčika. Ves turoven je prišo škole domu. Mati so mu prinesli dobre južine, pa jesti jemi ne šlo v tek. „Le je Vanek, ka boš prle veli!“ mu pravijo mati.

„Niš mi ne diši.“
„Ka pa ti je, če ti je hüdo?“
„Mamika, meni ne hüdo, le vest me peče, da sen velki greh včinj.“

„Vanek, Vanek, kaj si napravjo, hitro mi pove!“
„Vešte (veste) lüteranjkini Lenčiki sen zbijo zroke kühano jajčice, opalo je v blato, vse se je razlete-lo, tako blo ne več za jesti, samo dve pa si je prnesla v školo.“

„Vanek, Vanek, kaj si to napravjo! To ne lepo za te, pa greh ti je.“

„Mamika, ve sen jojte vse to da, kaj ste mi s soboj dali. Tisto kaj pa joj je ostalo, sen reka, naj svojoj mamiki nese.“

„No to si dobro včinj, tak si popravjo svojo hüdobijo. Vanek, lüteranjka pa joj ne smeš nigdar več reči. Lüterani so tisti, ki nemajo prave vere, una pa ma našo vero. Nekda je resen bila lüteranjka, pa je pristopila k našoj veri, za to pa so jo zdumi nagnali bogati starši. Od vseh zapuščena, je mogla služiti. Bila bi lahko jako bogata, za pa je za volo vere veka sirota.“

„Mamika, nigdar nen več tote besede poveda.“
„To je lepo. Za pa jima nesi en kolač krüha, nekaj jajc, zabela no mesa bon ti tüdi keoj djala. Prosi jedvi, ka neta hüdi na te.“ Tüdi boš saki den neso Lenčiki falat krüha v školo, pa še kaj drugo.“

„To sen joj že tak obeča, zna sen, ka mi neta branili.“

Lenčika je vsa vesela priskakula iz škole domu, hitro je dala materi, kaj joj je prnesla, tüdi je joj povedala, kak je k temi prišla.

Še ste si od tega gučali, pa je priša Vanek. — To so vama naša mati poslali, pa rekli, da vaj morem prositi, ka neta hüdi na me.“

„Ve nesme hüdi, pač sme Bogi hvaležni, ki vse tak lepo zravna. Naj lübi Bog materi stokrat povrne, kaj so nama dobrega včiniili, vsaki večer me molili za njih.“ Tak so Lenčikina mati rekli. Vanek pa je veseli odišo.

Od zda se je Lenčiki v školi dobro godilo. Skrbela je Vanekova mati za to.

Nekega večera je Helena pri gospodinjki žehtala (perilo parila). Pri takoj priliki pa pridejo pojbi z domače vesi v vajs. Pojejo, štorje si pravijo, kadijo, pa kaj kaj spočinjajo za kratek čas.

„Pajbje, prosim vas, ne kate (kadite) tak jako, mene že strašno v prsah peče!“ reče Helena.

Za pa joj zgrabl eden; pa joj kadi notri v vüsta, kadi joj močen vogrski tobak tak dugo, ka je omedlela. Čehi so skokoma odbežali, una pa ni več o-zdravila. Hapila se je jetika, in na Veke meše den (Velka gospojnica) so jo zakopali.

Lenčika je vrgla vsa zlokana grüdo zemlje na materno trügo, pa je odišla za drugimi dumu.

Duma joj pove gospodar, ka je zdaj ofrija prazna, una pa naj odide, zütra že drugi ofer pride.

„Kaj pa bon te s totimi rečmi? Kam bon si djala dve posteli, homaro, ladico, pa v štali še je šeka, pa svinje v hlevi? Pusti še me en čas, ka si poiščen negi indi kvater, pa to vred spravim!“

„Ve nemaš kaj v red spravlati, to je vse našo, za to ka ste bli tak dugo v kuči zapstunj. Naveži si cülico pa odidi! Zütra že drugi ofer pride.“ To je pač lago, da bi se leži Lenčike znebo.

(Konec prihodnjič.)